

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatus
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniae, 1615

10. Vanas fuisse virtutes sapientum mundi, eò quòd vera agnitione sui destituti fuerint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48767)

*Sapientia mundi huius virtutes vanas
fuisse, eò quòd dicta agnitione
defecti fuerint.*

TAm necessaria nobis est hactenus explicata cognitio, vt nempe confiteamur tantam esse virtutum nostrarum naturalium imbecillitatem, vt nihil boni præstare, nisi manu diuina adiuti, possimas: vt multis seculis sapientissimi quique, licet magnum studium in virtute consequenda, cuius pulchritudinem, utilitatem, & necessitatem agnouerunt, collocarint, nullam tamen veram vquam virtutem sint consecuti. In quorum numero fuerunt multi Philosophi gentiles, & Oratores Romani, qui, cum vnum Deum omnium rerum conditorem profiterentur, tamen arbitrati sunt veram & perfectam virtutum laudem humana industria comparari posse: qui error fuit, teste beato Augustino, plurimorum. vel certe, etiam si quidam cogèrint naturam liberumque arbitrium hominis esse

*Pelagian.
error.*

*Aug. de her.
c. 88.*

esse à Deo , non tamen animaduerte-
runt liberas hominis actiones etiam
Dei ope & auxilio indigere, qui aliquo-
rum, teste sancto Thoma, error fuit.
Vnde factum est, vt in virtute capef-
fenda omnem fiduciam locarint in
suis viribus, suaque recte facta non
Deo, sed sibi attribuerint, atque ita lau-
dem humanam non Dei gloriam, per
illa aucupati sint, quare & ianuam sibi
præcluserunt ad excipiendum lumen
fidei & gratiæ, & causam dederunt se
præcipites agendi in grauiora crimi-
na cum omni ratione pugnancia, quos
beatus Paulus idcirco dicit esse apud
Deum inexcusabiles: *Quia, inquit,*
cum cognouissent Deum, non sicut Deum *Rom. 1.*
glorificauerunt, aut gratias egerunt, sed e-
uanuerunt in cogitationibus suis, & obscura-
tum est insipiens cor eorum: dicentes enim se
esse sapientes stulti facti sunt. Non glo-
rificare Deum, & gratias non agere,
non fuit aliud, quam non attribue-
re Deo scientiam, sapientiam, cæte-
rasque virtutes, quas à Deo accepe-
rant.

Beatus Hieronymus agens de pri-
marijs Philosophis in commentario *Hieron. in*
Eccl. c. 10. *Eccles.*

Ec-

Ecclesiasticæ, dum exponit illa verba
Labor stultorum affliget eos. Lege, in-
quit, Platonem, Aristotelis reuolue ver-
sutias, Zenonem, & Carneadem diligen-
tius intuere, & probabis verum esse, quod
dicitur, Labor stultorum affliget eos. Verita-
tem illi quidem omni studio quaeserunt,
sed quia non habuerunt ducem & pra-
uium itineris, & humanis sensibus rati sum
se comprehendere posse sapientiam ad ci-
uitatem, minimè peruenerunt, de qua in
Psalmo dicitur: Fluminis impetus latificat
ciuitatem Dei. Idem affirmant omnes
reliqui sancti Patres. Quanquam eo-
rum testimonijs opus non habemus,
vt probemus gentiles Philosophos
suo fastu & superbia, qua omnia
dona naturæ & gratiæ suæ indu-
striæ tribuerunt, sibi exitium con-
sciuisse, cum ipsimet illud confi-
teantur. Cicero enim qui probè cal-
lebat Philosophorum dogmata, nec
ignorabat quid in schola mundi
huius doceretur, in libris de na-
tura deorum de hoc argumento in
persona Cottæ sic loquitur: Atque hoc
quidem omnes mortales sic habent, ex-
ternas commoditates, vinea, segetes, oli-
ueta, ubertatem frugum & fructuum,
 om

Lact. li. 3. de

inst. c. 15.

Aug. l. 5. ciu.

d. c. 12.

Bern. ser. 6.

in Cant.

Cicer. l. 3. de

nat. in fin.

omnem denique commoditatem prosperitatemque vitæ à dijs se habere, virtutem autem nemo vnquam acceptam Deo retulit, nimirum rectè. propter virtutem enim iure laudamur, & in virtute rectè gloriamur, quod non contingeret, si donum à Deo, non à nobis haberemus. Hæc sapiens ille Ethnicus, vanæ gloriæ scilicet amore excæcatus.

Aristoteles quoque etsi, vt intelligitur, dubitasset de hac Philosophorum doctrina, tamen, ne à communi omnium sensu discederet, in eandem sententiam inclinavit: cùm in Ethicis suis quæstionem ponit, sitne virtus, in qua partem felicitatis huius vitæ collocat, nobis à Deo, an à studio & exercitatione nostra: & causam dubitationis adiungit, quòd si bona externa à Deo sint, hanc multò magis, vtpotè illis præstantiorem, ab eo esse debere. Nam respondet se quæstionem non decidere: videri tamen diuiniorem feliciorumque hominem, si suo studio & opera consequatur virtutem, qua responsione indicauit, se non discedere à communi Philosophorum placito. Non capiebant isti mundi sapientes, quomodo virtus simul

*Arist. libr. I.
Ethic. ca. 9.*

*Lac. Stoba.
Eth. c. 9.*

*Aug de bono
perfeu ca. 2.
Soto de nat
Egr. l. 1. c.
150* simul esse possit donum Dei, & ex-
ercitio humano comparari: nimirum
ignorabant liberum arbitrium in o-
mni actione pendere à cooperatione
diuina: ita vt eadem actio, sit tota Dei,
& tota liberi arbitrij, qui enim dedit li-
berum arbitrium, dedit & facultatem
illo operandi.

Hinc quoque factum est, vt co-
gnorint virtutem humilitatis, qua
homo contemnit se, tanquam im-
becillum, qui nullum bonum ha-
beat ex se, & tanquam peccatorem,
omnia autem bona sua accepta fert
DEO. Ita docet Augustinus his
Aug. in Ps. 31. verbis: *Hac aqua, inquit, humi-
liationis cordis, hac aqua vitæ salutaris,
abijcientis se, nihil de se præsumentis,
nihil sæ potentie superbe tribuentis, hac
aqua in nullis alienigenarum tibus est,
non in Epicureis, non in Stoicis, non
in Manichæis, non in Platonis. Vbi-
cumque etiam inueniuntur optima præ-
cepta morum & disciplinæ, humilitas
tamen ista non inuenitur. Via humili-
tatis huius aliunde non manat, à Chri-
sto venit. Hæc via ab illo est, qui
cum esset altus, humilis venit. Quid
enim*

DIFFIDENTIA SVI IPSIVS. 191

enim aliud docuit humiliando se, factus
 obediens usque ad mortem, mortem au-
 tem crucis? Caietanus quoque Car- *Caietan.in*
 dinalis exponens Christi dictum: *Matth. 23.*
Qui se humiliaverit, exaltabitur, ait;
 nec virtutem humilitatis, nec su-
 perbiæ vitium in doctrina Aristote-
 lis inueniri, sed tantum in Euan-
 gelio. Et licet humilitas virtus sit
 moralis, propriè tamen humana non
 est, quia humana industria non acqui-
 ritur, sed Christiana, tradita à Christo
 ihs, qui Euangelicæ legi se addixe-
 runt.

Idem accidit multis sapientibus è
 populo Israhel: quamais enim illi
 legis & Prophetiæ librorum sci-
 entia imbuti cognouerint opera bo-
 na esse DEI, nec nisi adiuuante
 DEO præstari posse à libero arbitrio
 nostro, non tamen cognouere, ad
 veram virtutem, qua homo iustifi-
 catur, & felicitatem æternam pro-
 meretur, necessarium esse diuinum
 gratiæ donum ex Dei misericordia
 & Christi meritis profectum, sed
 arbitrabantur se ipsa obseruatione
 legis naturalis & scriptæ reddi iustos
 & Dei amicos, vitæque æterna dignos

vt

Rom 9.

vt declarat sanctus Paulus dicens
Abel sectando legem iustitiae, in legem iusti-
tiae, qua iusti efficerentur, non per-
uenit. Quare? quia non ex fide, sed
quasi ex operibus, id est, quia non di-
uinae gratiae ope, sed sola legis ob-
seruatione putarunt se iustos effice-
re posse: itaque quia confisi sunt suae in-
dustriae & studio, iustitia & salute exci-
derunt.

Chrys. hom.

13 in Matth.

Ex hac summa ignorantia & caecitate, tum Philosophorum, tum Hebraeorum discimus, quantas gratias diuini numini debeamus, quod tam clara huius doctrinae documenta nobis reliquerit, vt vel ex hac vna (vt alia testimonia quae sunt penè innumera, desint) intelligere possimus, Euangelicae legis autorem nullum esse posse, nisi Deum. Nam docere hominem ex omnibus rebus suis nihil posse vel debere suum agnoscere: nisi ipsum nihil, è quo conditus est, & peccatum quo pristina iustitiae integritate excidit: deinde omnino bonum, eiusque laudem & gloriam debere soli Deo acceptam ferre, id quae omnibus retrò seculis sapientibus huius mundi fuisse ita ignotum, vt potius contrarium tanquam licitum fecerint: Ad-

hac

DIFFIDENTIA SVI IPSIVS. 198

hæc quod Christus tam liquidò hanc doctrinam tradiderit, eiusq; viua & perfectissima exempla reliquerit, suorūque fidelium cordibus impressa reliquerit, hoc inquam, tam potens & efficax testimonium est veræ fidei, vt omne miraculum externum excedat. Ac demum tam ingens hoc est Dei beneficiū, vt, si alia, cæteroquin infinita & incōparabilia, non accepissemus, hoc vnum maximè nos permouere possit ad Deū toto pectore omniq; conatu amandum & colendum. Nam cum vera perfecta que virtus sit nobilissimum quoddam bonum, in quo huius vitæ felicitas cōsistit, mediumq; efficax ad vitam æternam, obtineri verò non queat sine humilitate, negari non potest, inter ineffabilia Dei beneficia, quo arctissimè ad Deum redamandum constringimur, huius doctrinæ notitiam numerandam esse.

CAPVT XI.

De altero medio, nempe, propriæ imbecillitatis experientia, quo homo ad sui diffidentiam peruenire potest.

ET si notitia hæctenus tradita necessaria sit ad acquirendam sui
G diffi-